

VOLEBNÍ ÚSPĚCH KOALICE STAČILO! V ROCE 2024

ELECTORAL SUCCESS OF THE STAČILO! COALITION IN 2024

Michal Ševčík¹

¹ Helianthus – Institut pro kulturu a vzdělávání, z. s., Krkoškova 749/30, 613 00 Brno

Abstrakt

Příspěvek se zabývá volebním úspěchem koalice STAČILO!, která vznikla v důsledku úvah o formování neliberální levice v České republice. Nabízí normativně pojatý text, zaměřený na volební program koalice, klíčová témata a roli koaličních partnerů, jimiž jsou KSČM (Komunistická strana Čech a Moravy), ČSNS (Česká strana národně sociální) a SD-SN (Spojení demokraté – Sdružení nezávislých). Text zároveň hodnotí výsledek koalice ve volbách do Evropského parlamentu a krajských volbách v roce 2024, ve kterých získala mandáty. Dále kriticky zkoumá antisystémový charakter koalice ve vztahu k současné liberální demokracii, přičemž se primárně zaměřuje na programová východiska a alternativní návrhy řízení státu.

Klíčová slova: neliberální levice, liberalismus, konzervatismus, alternativa, globalizace, mír, socialismus, progresivismus

Abstract

This paper examines the electoral success of the coalition „STAČILO!“ (Enough!), which emerged from discussions about forming an illiberal left in the Czech Republic. It provides a normative text focusing on the coalition's election program, key themes, and the roles of the coalition partners, namely the Communist Party of Bohemia and Moravia (KSČM), the Czech National Social Party (ČSNS), and the United Democrats - Association of Independents (SD-SN). The paper also evaluates the coalition's performance in the 2024 European Parliament and regional elections, where it secured mandates. Additionally, it critically assesses the coalition's anti-systemic character in relation to the current liberal democratic framework, primarily focusing on its programmatic principles and proposals for alternative governance.

Keywords: Illiberal Left, Liberalism, Conservatism, Alternative, Globalization, Peace, socialism, new progressive left

Úvod

Již přibližně od roku 2019/2020 odstartovaly diskuze mezi českými intelektuály nad tím, kam by se měla česká levice ubírat. Jestli jsou její neúspěchy založeny na přebírání progresivních agend a opuštění klasických témat, jako je obrana pracujících, aktivní role v odborovém hnutí a nátlak na vládu, nebo na skutečnosti, že ve společnosti existují sociální skupiny, které mají kulturně a ekonomicky mnoho společného a lidské potřeby se uniformizují a tudíž všechny politické strany zleva doprava mají podobnou rétoriku a jejich praktické vládnutí se kromě výše

DPH příliš neliší. Tím se dostáváme do prostoru klasického dělení pravice a levice, máje na paměti, že klasický trojúhelník liberalismus – socialismus a konzervatismus i přes určité posuny vnímání politiky (národní = demokratický; globální = nedemokratický) je stále platný navzdory klasickému odporu zejména z řad trockistické a marxistické levice vůči pojmu či konceptu tzv. konzervativního socialismu, který teprve nyní získává určitý obsah a je dlouhodobě konceptualizován právě i v souvislosti s odporem některých levicových autorů ke konzervatismu a jeho propojováním s emancipačním a neustále se

vyvíjícím socialismem, který a priori není možno konzervovat. Je také možné, že zde dochází ke dvěma nedorozuměním; tím prvním je, jestli je konzervativní socialismus či konzervativní levice konzervativní ve svých levicových hodnotách, které vytváří více jak 150 let, nebo přijala určité aspekty etického konzervatismu do své ideologie (věčná neměnná jsoucna, lidská nedokonalost, odpor k voluntarismu atd.). Možné je docela určité obojí a rovněž v různé míře, neboť politických subjektů, hnutí a jednotlivců, kteří se na této mnohdy emocionální diskusi podílejí je velké množství, od nemarxistických demokratických socialistů, národních socialistů, křesťanských socialistů, marx-leninistů, marxistů, trockistů a filozofujících intelektuálů (poststrukturalistů, realistů a dalších) (Ševčík, 2021: 44).

Jednou stranou jsou tedy veřejné debaty, které předcházely vzniku konzervativní levice a na druhé straně je její skutečný vznik v rámci volební koalice Stačilo!, která nyní sdružuje na celostátní úrovni celkem tři subjekty, z nichž dva jsou ideologicky zástupci historické vlivné české levice. Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) jako nástupkyně Komunistické strany Československa a Česká strana národně sociální (ČSNS), která v letech 1918–1938 patřila mezi opory Československé republiky a jejího zakladatelského étosu spojeného s jmény Tomáše G. Masaryka a Edvarda Beneše. Třetím subjektem jsou Spojení demokraté – Sdružení nezávislých (SD-SN), což je subjekt historicky zcela nelevicový, přinejmenším středový, který díky osobním vazbám a společensky vyhocené situaci byl schopen participovat na konzervativně levicové koalici Stačilo! Smyslem tohoto příspěvku je popis volebního úspěchu v evropských a krajských volbách v roce 2024, který byl založen na aktivitě předsedkyně KSČM Kateřiny Konečné a propagačního oddělení koalice vedeném Romanem Rounem.

Koaliční subjekty Stačilo! se netají svým antiliberálním, resp. proti liberálně demokratickým programem, vůči kterému staví alternativu demokracie bez přívlastků, demokracie osvobozené od vlivů zahraničního kapitálu, ale také vlivů cizích tajných služeb a lobbistických organizací. V mnoha ohledech je této koalici blízký program slovenského Smeru – slovenské sociální demokracie a německého Bündnis Sahra Wagenknecht (BSW), které podobným způsobem hovoří o deficitu sociálně odpovědné politiky a zbytečné akcentace sociálního konstruktivismu v morální oblasti jako nelevicového tématu uměle vytvořeného liberály a kapitálem za účelem vyšších zisků z nových obchodních příležitostí tzv. fluidních identit. Dvěma hlavními programovými aspekty koalice jsou mír a odpor k vládě Petra Fialy z různých směrů (hodnotového, ekonomického, morálního). Můžeme tvrdit, že nepřiliš oblíbená vláda Petra Fialy rovněž stojí z nemalé části za volebním úspěchem konzervativně levicové koalice. Má Stačilo! koaliční potenciál a může uspět i ve volbách parlamentních v roce 2025? (Ševčík, 2024a).

Intelektuální polemiky o konzervativní levi

Problém levicového konzervatismu – jsou to původní levicové hodnoty práce a emancipace pracujících nebo etický konzervatismus či obojí dohromady? Konzervativní socialismus – jako prostý ekonomický socialismus bez etiky? Takový není možný. Nový systém – demokracie bez přívlastků nebo humanitní demokracie s transcendentními prvky? Je nová společnost nevyhnutelná? Odpor části marxistů a trockistů vůči konzervatismu jako spojenci kapitálu a toho nejhoršího strukturálního útaku – je na místě? Šmeral – humanitní demokracie a marxismus jako naděje na lepší svět? Čs. cesta k socialismu odmítaná pravici i levicí (srov. Ševčík, 2024a)?

Intelektuální debaty o konzervativní levi začaly s vydáním českého překladu knihy Tajnosti levice Jean-Claude Michéa (2019). Od této chvíle až prakticky dosud existuje víceméně nemoderovaná výměna názorů na levi (někdy i pravici), přičemž namísto dialogu zvítězila realita dichotomie konzervativního a liberálního přívlastku. Obhajoba socialistického purismu bez příměsí konzervatismu či liberalismu spíš dokládá afinitu k postmarxismu či poststrukturalismu (Rychetský, 2020). Dle příspěvků, které vznikly jako reakce na interpretaci Michéovy knihy především od Petra Druláka a Jana Kellera, je možné rozdělení diskutérů do pěti kategorií:

- konzervativní socialisté (drulákovci), kteří uznávají nutnost emancipace od sociálního konstruktivismu, přijetí lidového konzervatismu (intuitivní obezřetnosti prostého člověka vůči vymyšlením novot v hodnotové oblasti) a návrat k socialistickým a demokratickým kořenům (práva pracujících, přerozdělování bez účasti příživníků, demokratizace ekonomiky, národní stát jako nejvhodnější prostor pro politické vyjádření pracujících atd.). Drulákovci nyní jsou otevření spojenci populistické pravice, což způsobuje v kritice velkokapitálu a vykořisťování nemalé problémy v oblasti jejich levicové důvěryhodnosti. Někteří autoři jsou znepokojeni, že namísto obrody levice vznikla obroda konzervatismu obohaceného o maloměstácké a maloburžoazní vlivy.
- konzervativní socialisté, pro které platí výše uvedené s rozdílem, že jsou obezřetní vůči populistické pravici, nevidí v ní skutečného spojence z více důvodů: neexistující konzervativní politický subjekt, vulgární šovinistické projevy příznivců tzv. populistické pravice, možný rasismus a xenofobie populistické pravice.

Tito konzervativní socialisté naopak vidí nutnost pokračování počátečního dialogu uvnitř levice se všemi, kteří rozpoznali, že kulturní relativismus je nejlepším spojencem velkokapitálu a že je třeba se obracet k potřebám malého českého člověka (dle definice Machotky či Čapka). Jsou ovlivněni Masarykem a mají blízko k demokratickým socialistům.

- poststrukturalisté, chápou potřebu levicové politiky a emancipace pracujících, zároveň však považují konzervatismus pracujících za nebezpečný fenomén, který v minulosti byl spojencem totalitních ideologií jako nacismus, fašismus nebo stalinismus. Používají klasický adorno-vský narativ autoritářské osobnosti. Jádrem jejich učení je ve fluidním prostoru autorů z řad tzv. Frankfurtské školy a novodobých autorů jako Derrida, Foucault, Baudrillard, Deleuze, Laclau a další. Že jsou poststrukturalisté součástí stávajícího liberálně demokratického systému je zásadní lapsus jejich požadavku systémové přeměny. Implementace politiky identit, genderu a obecně jejich antiesencialismu dnes přispívá k tvorbě marketingových příležitostí velkokapitálu, např. v oblasti genderových identit (např. oděvní průmysl, lékařská věda apod.)
- demokratičtí socialisté (marxisté i nemarxisté), jsou vůči původní debatě otevření a hledají autentickou levicovou a socialistickou alternativu obrody levice bez nutnosti konzervatismu, který byl v minulosti zapleten do různých pravicových autoritářských režimů (Portugalsko, Chile, Argentina apod.). Tato skupina hledá evoluční, ale i revoluční možnosti společenské změny a příležitosti ke skutečné emancipaci všech lidí od různých forem strukturálního útlačení spojeného s liberalismem i konzervatismem. Často preferují úlohu svépomoci a jsou inspirováni původním raným socialistickým hnutím.
- alarmisté, toto označení přímo nesouvisí s časopisem A2larm, ačkoliv někteří autoři jako Walach, Pleva nebo Mětelec sem patří. Jedná se o specificky sociálně konstruktivistickou reflexi možné syntézy socialismu a konzervatismu ve dvou úrovních; Druláková solidarita vyřazuje příživníky z dosahu přerozdělování a ti autoři v duchu krajního environmentalistického determinismu, který imputují levicovým hlediskům, definují toto omezení jako prostou formu sociální diskriminace a pokrytectví. Dále mají obavy ze styčných ploch s tzv. krajní pravicí (nedefinují ji, neříkají která atd.) v oblasti etického konzervatismu a obhajoby národního státu. Docela odmítají elementární základy meritokratických měřítek, která jsou dle konzervativních socialistů nutnou podmínkou pro přerozdělování (srov. Barša, 2020; Bělohradský, 2020; Drulák, 2020; Slačálek, 2020).

Toto rozdělení je pouze orientační a autoři mohou interferovat v různých skupinách. Pro pochopení základního levicového odmítání rétoriky a programatiky koalice Stačilo! jsou hlavními příčinami této kritiky zejména: preferování národního státu (jako základní politické jednotky), absence sociálního konstruktivismu a tzv. emancipace shora prostřednictvím byrokracie a státu. Jak moc jsou tato vymezování skutečná či přesná ukáže další vývoj debat a samozřejmě proces sbližování některých levicových proudů (Drulák, Keller, 2021).

Vznik koalice Stačilo!

Koalice Stačilo! vznikla oznámením na tiskové konferenci KSČM 4. 12. 2023. Od počátku se koalice prezentuje jako volné spojení levicových a vlasteneckých sil. Koalice byla v době ohlášení tvořena dvěma politickými subjekty; Komunistickou stranou Čech a Moravy (KSČM) a Spojenými demokraty – Sdružením nezávislých (SD-SN) a dále některými osobnostmi bez vazeb na konkrétní politické strany. Vzniku této koalice předcházela rovněž dlouhodobá debata o nutnosti vzniku politické platformy pro autentickou levici bez progresivismu. SD-SN je však politický subjekt, který je standardně řazen mezi umírněnou či středovou pravici. Participací na koalici Stačilo! však získává nové programové vyjádření, neboť programové body Stačilo! se mohou označit jako syntéza sociálně konzervativních postojů a socialistického přístupu k řízení ekonomiky (Ševčík, 2024).

Dříve takovou syntézu v mnohém reprezentovala Česká strana národně sociální, přičemž tato strana se jako třetí subjekt přidává ke koalici Stačilo! v březnu 2024 a prohlašuje:

„Česká strana národně sociální se rozhodla připojit ke koalici Stačilo. Vstupem do této koalice jsme se postavili na obranu národní identity, tradic a sociální soudržnosti a dali jsme zároveň jasné najevo, že jsme proti Green Dealu, legalizování nelegální migrace, emisním povolenkám, přijetí eura, drahým energiím atd.“

K pravolevému dělení politických stran je v dnešní době nutné přidat dělení na politické strany vlastenecké, které chtějí hájit naše národní zájmy a politické strany protinárodní, které prosazují zájmy cizí, většinou zájmy nadnárodních korporací. Dnes nám vládnou ti druzí. Nežijeme v demokracii, ale v liberální demokracii. Pod slovem liberální se ovšem neskrývá svoboda, ale cenzura, umlčování a ostrakizování všech, kteří nechtějí žít podle násilně vnucovaných cizích pravidel.

Povinností všech vlastenců je postavit se tomuto vývoji na odpor. Protože co je nám vlastní, co je naše historie, naše tradice a naše rodina, to nesmíme ztratit nebo ztratíme i svou rodnou zemi.

Přidali jsme se ke koalici Stačilo nikoliv kvůli politickému kalkulu, ale z přesvědčení, že lidé, kterým leží na srdci náš národ a stát, se musí spojovat a potlačit svou rivalitu. Protože pokud se vlastenci budou sdružovat v malých skupinkách, tak s těmi malými skupinkami si naši protivníci lehce poradí.

Dnes je den, kdy říkáme „STAČILO“ zlu, které dnes představuje koalice SPOLU, která ovládá jak Parlament a vládu tak i prezidenta a Ústavní soud, a která je odpovědná za zbídačení naší země, ale hlavně za vtahování naší země do války.“

(Představení kandidátů koalice Stačilo. Česká strana národně sociální 2024)

Z prohlášení jednoznačně vyplývá podpora programu koalice Stačilo! a zároveň deklarace podobnosti programu ČSNS a Stačilo!. Týká se to především přístupu k velkokapitálu, sociálnímu

liberalismu (progresivismu) a přístupu české vlády k rusko-ukrajinskému konfliktu (srov. Ševčík, 2024).

Zjednodušeně lze tvrdit, že koaliční projekt Stačilo! nepřímě navazuje na předešlé diskuze o směřování české levice.

Koaliční partneři a jejich programová role v koalici

Komunistická strana Čech a Moravy je politickou stranou tradičního levicového typu, stranou marxistickou vzniklou po revolučních událostech roku 1989 v mnohém navazující na KSČ. KSČM dle vlastního prohlášení usiluje o spravedlivou společnost rovnoprávných občanů a rovností forem vlastnictví. Je pro širokou demokratickou diskuzi a občanskou participaci. Reálně jde o stranu vnitřně názorově poměrně heterogenní, nicméně s poměrně patrným českým pokrokařským nacionalismem, který se odráží v levicové tradici, kterou lze nazvat šmeralovskou. Ve vyjádření KSČM nacházíme uznání TGM a Edvardu Benešovi, rovněž také Klementu Gottwaldovi a komunistickým funkcionářům, což může působit protichůdně. Étos komunistického a vůbec levicového odboje vůči nacismu je součástí identity KSČM a lze jej chápat právě jako vlastenecký odpor vůči nacismu, imperialismu a a dnes historickému revizionismu. KSČM je tedy stranou tradiční i v poloze levicového nacionalismu, který právě vyniká v rétorice koalice Stačilo! za výrazné ideové podpory ČSNS, jejíž bohatá, ale i částečně pohnutá novodobá historie staví bývalé rivaly a nepřátele – komunisty a národní socialisty do jednoho pokrokařského proudu českého integrálního národovectví se silnými paternalistickými a sociálními apely zejména v ekonomické oblasti (Mareš, 2005: 28–89).

SD-SN, jak je uvedeno v předchozím textu, je stranou s dobrodružnou historií, jejíž základy tkví v europeistickém liberalismu. Byla založena jako Evropští demokraté a nynější předsedkyně a bývalá senátorka Alena Dernerová ji později vyprofilovala jako subjekt schopný spolupráce s KSČM a ČSNS. Strana se neprofiluje jako ideová a není stranou historickou, jako KSČM a ČSNS.

ČSNS je tradiční stranou, byť byla v období 2002–2024 okrajovým, ale ideově a historicky významným politickým subjektem. Vznikla v roce 1897 po protistátovým prohlášení českých sociálních demokratů. Profilovala se jako strana národních dělníků, ale díky členské základně, která se skládala primárně z vysoce kvalifikovaných dělníků, živnostníků a úřednického stavu (zejména státních zaměstnanců – drah a spojů) byla stranou nižší střední třídy. Zpočátku byla díky státoprávním požadavkům propojena a financována Národní stranou svobodomyšlnou (Mladočechy), ale později se od ní distancovala z důvodu přílišného konzervatismu a zaměření na českou velkoburžoazii. Strana byla po dobu první ČSR pevnou oporou sociálních reforem a považovala se za následníci

husitského hnutí, čímž konkurovala nejen sociální demokracii v sociální tematice, ale i lidové straně z pohledu konfesijního. Strana svůj socialismus vysvětlovala v ne vždy zcela srozumitelném napětí národního a třídního aspektu, důležité však je, že se vymezovala vůči materialistickému výkladu skutečnosti a z různých hledisek kritizovala marxistickou interpretaci socialismu. Svůj socialismus vnímala v etickém hledisku jako úroveň morální vyspělosti v nejvyšším stupni demokracie a lidské solidarity. Nyní je ČSNS stranou vymezující se vůči mezinárodním závazkům ČR (EU, NATO) velice podobně jako KSČM. Zastává státní vlastnictví klíčových odvětví českého průmyslu, vč. veřejného vlastnictví základních služeb jako je zdravotnictví, spoji apod., je pro změnu koncepce veřejného zpravodajství směrem k jeho jednoznačnému zestátnění, zavedení povinného vojenského výcviku, změnu ústavního systému směrem k přímé demokracii a zetištění státního aparátu. Strana má i vypracovanou koncepci podpory družstevnictví, vč. legislativních opatření a zavedení do vzdělávacího systému. ČSNS je však stranou s menší členskou základnou čítající přibližně 80 členů oproti KSČM, která disponuje vlastním majetkem a infrastrukturou vč. 18 tis. členů (srov. Stačilo, 2024).

Volební úspěchy v roce 2024

Rok 2024 je zcela zásadním milníkem pro koalici Stačilo!, ale i pro členské strany koalice. U KSČM se jedná o posílení ve volbách do Evropského parlamentu (EP) a v případě krajských voleb o částečný comeback na krajskou scénu. SD-SN zaznamenala ve spojení s koalicí Stačilo! úspěch s nezávislým kandidátem za SD-SN Ondřejem Dostálem, který se právě s předsedkyní KSČM Kateřinou Konečnou stal europoslancem. Česká strana národně sociální získala své dva krajské zastupitele, členy ČSNS Janu Turoňovou v Jihočeském kraji a Marka Obrtela v Olomouckém kraji (v období voleb byli „pouze“ nezávislí kandidáti nominovaní ČSNS).

V případě evropských voleb koalice získala celkem 283 938 hlasů (9,56%) a sázka na politický marketing vymezující se proti nepopulární vládnoucí koalici SPOLU a PirStan v duchu hesla Stačilo!, využití moderní formy marketingu a neúnavné činnosti předsedkyně KSČM Kateřiny Konečné ukázala tuto politickou značku jako životaschopnou. Stačilo! využívalo všechny formy kampaně, přímé volební kampaně, účasti na mítincích, veřejných debatách, letákových a plakátových akcí a jednotné grafické podoby. Hlavními tématy eurovoleb a do jisté míry i krajských voleb byly mírová politika, odpor proti likvidaci českého a evropského průmyslu (Green Deal) a zastavení nelegální migrace. Další témata se dají označit jako plnou programovou shodu KSČM a ČSNS, zejména v oblasti zemědělství, družstevnictví, energetiky a strategické infrastruktury, zdanění velkokapitálu, potravinové soběstačnosti a zachování národní měny.

V krajských volbách koalice uspěla v 11 krajích s celkem 40 zastupiteli, přičemž zvolení zastupitelé dominují jako členové nebo nominanti za KSČM. Vedle KSČM, SD-SN a ČSNS také v některých krajích kandidovali společně pod značkou Stačilo! i Sociální demokracie (SocDem), Česká suverenita – sociální demokracie (ČSSD) a strana DOMOV. Pokrytí všech krajů, kromě Karlovarského kraje, kde KSČM kandidovala samostatně a neuspěla, z pohledu stranických nominantů zajistily pouze KSČM a ČSNS. SocDem a DOMOV kandidovali pod Stačilo! pouze v jednom kraji (každý subjekt v jiném kraji). Lze s jistotou tvrdit, že kromě krajských témat, v mnoha případech zcela nepropracovaných (např. Stačilo! v Jihomoravském kraji zcela ignorovalo program koaličního partnera ČSNS a nezahrnula jej do oficiálních tiskovin a programu, přičemž ČSNS akcentovala tři témata: zdravotnictví, školství a dopravu) dominovala globální tematika evropských voleb. Oproti tomu Stačilo! v Jihočeském kraji mělo propracovaný program, který rovněž komunikovalo vůči veřejnosti. U krajských voleb lze sledovat, že kromě jednotné identity Stačilo! se do dílčích krajských kampaní propisovala také úroveň koaliční spolupráce a určité intelektuální kvality, což značí poměrně benevolentní a decentralizující přístup KSČM ke krajským výborům KSČM a jejich autonomii a odpovědnosti za obsah kampaně (Freiwilligová, 2024).

Antisystémový charakter a vztah k liberální demokracii

Hodnocení koalice Stačilo! podle vztahu k ústavnímu pořádku ČR je zřejmě předčasné, ale lze hovořit

o tom, že koaliční subjekty Stačilo!, především KSČM a ČSNS, mají ve svých programech, ale i v programovém prohlášení zásadně protichůdné návrhy a opatření v porovnání se stávající vládou SPOLU + Stan. Nelze však vyvozovat antisystémovost z pohledu odlišnosti politického programu, ale ve vztahu k demokracii a právnímu státu. Z hlediska pravo-levé osy, kde na každém konci ústavně konformního spektra jsou radikální síly a mimo toto spektrum se nachází antisystémové extrémní síly můžeme díky zcela odlišné zahraniční politice, demokratizaci ekonomiky a apelu na přímou demokracii označit koalici Stačilo! jako radikálně demokratickou populistickou koalici pokračující v tradici českého národního socialismu a šmeralismu. Díky odporu vůči sociálnímu konstruktivismu a identitárnímu hnutí lze Stačilo! označit jako sociálně konzervativní koalici, z hlediska paternalismu a redistributivních opatření jako tržně socialistickou uznávající všechny typy vlastnictví výrobních prostředků s akcentací státního vlastnictví strategických sektorů ekonomiky a služeb pro zajištění energetické bezpečnosti ČR a dostupnosti zdravotnictví, vzdělávání a základních služeb bezplatně všem občanům ČR.

Koalice Stačilo! je svými apely na mír, autarkii, přímou demokracii a rekonstrukci ekonomiky radikálním subjektem v rámci ústavního spektra ČR, poněvadž se obrací k jádru a kořenům demokracie, byť je reviduje, rozšiřuje a v mnoha ohledech překonává, protože se jedná z pohledu hospodářského o vyhraněné levicový subjekt reformního typu (srov. Mareš, 2003: 18–66).

Závěr

Volební úspěch koalice STAČILO! přinesl nové světlo na politické spektrum České republiky a zpochybnil pesimistické prognózy některých politologů, že tradiční levicové ideologie v české politice zaniknou spolu s odcházející generací voličů. Naopak se ukázalo, že v české společnosti existuje významná poptávka po konzervativně levicové či národně socialistické politice, která není pouze produktem populistických nebo oportunistických strategií, ale stojí na pevných ideologických základech. Koalice STAČILO! tak prokázala, že tradiční levicové subjekty, jako KSČM a ČSNS, stále mají potenciál oslovit širší voličské spektrum, pokud se spojí a dokážou nabídnout program reflektující aktuální problémy společnosti. Tento vývoj nejen že posiluje pozici konzervativní levice v České republice, ale zároveň demonstruje schopnost těchto subjektů reagovat na rostoucí potřebu alternativ k současné liberální demokracii. Úspěch ve volbách do Evropského parlamentu a krajských volbách v roce 2024 potvrzuje, že taková politická nabídka rezonuje napříč generacemi, a nikoliv pouze mezi staršími voliči, jak se chybně předpokládalo. Koalice STAČILO! se tak stala příkladem, že myšlenka trvalé relevance tradiční levice v české politice může být nejen možná, ale také efektivní při vytváření nových politických perspektiv.

Shrnutí

Koalice Stačilo! dosáhla volebního úspěchu v roce 2024 a dále se dynamicky vyvíjí. Aktivně navazuje nová spojení a snaží se komunikovat i s částí levicového spektra, která dosud stála v opozici vůči jejímu programu. Budoucnost a životaschopnost koalice bude záviset na její schopnosti udržet vnitřní jednotu a posílit svoji pozici v následujících volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2025. Právě tam se ukáže, nakolik je koalice schopna trvale působit jako relevantní síla na české politické scéně, nebo jestli se transformuje do jednotného politického konzervativně levicového hnutí či strany.

Literatura

- BARŠA, P. 2020. Dobývat se do otevřených dveří. Spustí vydání Michéovy knihy konzervativní revoluci na české levici? *Novinky* [24. 3. 2020, 10:00]. [cit. 2024-01-12]. <https://www.novinky.cz/clanek/kultura-salon-esej-pavla-barsi-dobovat-se-do-otevrenych-dveri-spusti-vydani-micheovy-knihy-konzervativni-revoluci-na-ceske-levici-40317234>
- BĚLOHRADSKÝ, V. 2020. Konzervativní socialismus? *Novinky.cz*. [26. 2. 2020, 10:00] [cit. 2024-01-12] <https://www.novinky.cz/clanek/kultura-salon-esej-vaclava-belohradskeho-konzervativni-socialismus-40314304>
- DRULÁK, P. 2020. Chvála konzervativního socialismu. *Masarykova demokratická akademie* [cit. 2024-12-01]. www.masarykovaakademie.cz
- DRULÁK, P. and KELLER, J. (Eds.). 2021. *Budoucnost levice bez liberalismu*. Praha: Masarykova demokratická akademie, s. 17–22.
- FREIWILLIGOVÁ, B. 2024. Stačilo bodovalo v 11 krajích a nemusí jít o konečný počet. *Novinky.cz*. [22. 9. 2024, 19:24] [cit. 2024-12-01] <https://www.novinky.cz/clanek/volby-stacilo-bodovalo-v-11-krajich-a-nemusi-jit-o-konecny-pocet-40490015>
- HÁJKOVÁ, E. 2020. K úvahám Václava Bělohradského o konzervativním socialismu. *Deník Referendum*. [cit. 2024-12-01] <https://denikreferendum.cz/clanek/30786-k-uvaham-vaclava-belohradskeho-o-konzervativnim-socialismu>
- MICHÉA, J. C. 2019. *Tajnosti levice: Od ideálu osvícenství k triumfu neomezeného kapitalismu*. Brno: MDA.
- MAREŠ, M. 2003. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Lukáš a syn (Barrister & Principal).
- MAREŠ, M. 2005. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií.
- RYCHETSKÝ, L. 2020. Hledá se autenticita. *A2*. [cit. 2024-12-01] www.advojka.cz
- SLAČÁLEK, O. 2020. Michéovy Tajnosti levice udávají dobré důvody pro špatné kroky. *A2larm* [10. 3. 2020]. [cit. 2024-12-01] <https://denikalarm.cz/2020/03/micheovy-tajnosti-levice-udavaji-dobre-duvody-pro-spatne-kroky/>
- STAČILO! 2024. *Stačilo*. [cit. 2024-12-01] <https://www.stacilo.cz/>
- ŠEVČÍK, M. 2021. Národní stát a ekonomická demokracie. In: DRULÁK, P., KELLER, J. (Eds.). *Budoucnost levice bez liberalismu*. Praha: MDA, s. 46–52.
- ŠEVČÍK, M. 2024. *Levice bez socialismu? !Argument* [on-line]. [cit. 2024-12-01] <https://casopisargument.cz/59098>. Ověřeno ke dni 1. 12. 2024.
- ŠEVČÍK, M. 2024a. *Levolevé porozumění. !Argument*. [on-line] Dostupné z: <https://casopisargument.cz/59345>. Ověřeno ke dni 1. 12. 2024.
- ČESKÁ STRANA NÁRODNĚ SOCIÁLNÍ. 2024. Představení kandidátů koalice Stačilo! *Česká strana národně sociální* [03. 04. 2024]. [cit. 2024-12-01] <http://www.csns.cz/predstaveni-kandidatu-koalice-stacilo-157#wrapper>

Kontaktní adresa autora

Mgr. Michal Ševčík, LL.M.: helianthus.ikv@email.cz